

Igo Gruden: Jutranja pesem

je uče rastline. Zamikal sem se v veličast gorâ, ki so silnejše od največjih spomenikov človeških rok, a ponižnejše mimo poslednjega berača; pobožno sem gledal gozdove, ki je v njih strašna sila levov in tigrov, a tudi golobja krotkost in plahost.

V takih hipih, ki so večnost in brezčasje, je vsaka beseda podoba, zvok in ples. Kaj zato, če pustiš te utripe nenapisane in če izzvene. Ali boš živo ptico uklepal v kletko?

Sprosti se, daj, da polete vse tvoje rahle in pokojne misli v vesoljstvo: okrog solnca se bodo zbrale v čudovit in čudotvoren soj, ki te začne oblivati in prežarjati, da se prerajaš v tej nebeški vodi in postajaš sam bajno lepa melodija...

Igo Gruden / Jutranja pesem

Vonj dihačočih jutranjih dreves
v dušo mi dahnil je težko omamnost:
veter pojočih daljav je razgibal nevzdramnost
nočnih meglenih zaves —
čez ves les
rosne lestence bo skoro prižgalo
solnce jutranje...

Ko da sem stopil
s srcem pobožnim pod gotski obok v katedralo,
v sence nevidnih kadilnic, med tiho snovanje
sklenjenih rok in pogledov prosečih,
vzdihov neslišnih in ustnic negibno molečih,
v čudni omotici ves sem, o, ves se potopil
v vonj dihačočih jutranjih dreves,
v pesem pojočih daljav, v valovanje nebes,
v nemo snovanje zemljé, v labirinte brezdanje
lastnega bitja.

Ali ni dalo življenj tisočero
rast moji duši? — stotero teles
moč mojim udom in mišicam sok,
vzhičeni krvi razpenjeni tok,
srcu razkošno utripanje,
čuvstvom zamaknjeno vero,
mislim razsipanje
králjevskih rok?

Cvetko Golar: Pastirica Urška

Dedščina tajna, od roda do roda
 nemo podavana, nikdar požeta —
 ali je v meni za novo bodočnost spočeta?
 Morda sem up čakajočega ploda? —
 sen izpolnitve omamnega cveta? —
 teža sadú, ki mu v padcu bo zadnja skrivnost razodeta?
 O, saj je vsaka minuta in ura najtišja
 prazniška slast, ki pozvanja v odkritja
 zemelj neslutnih, v daljna zatišja
 večnega žitja.

V ritmični pesmi vonjav in zamišljenih sokov
 samo akord sem bolesten, sanjav
 zlit s harmonijo pojočih daljav
 v daljni zenit še nevidnih obokov.
 Pesem svetlobe kot šum hudournih potokov
 pala v tesnobe je mojih samot:
 smrt in življenje — o večni nemir razkrojitve,
 ura vrnitve in ura odhoda na pot,
 kjer ni spoznanj, razočaranj ne zmot,
 ne izpolnitve.

Misli so v daljah zaslutile tajne brezdanje,
 sredi osamljenih morij so uzrle cvetoče otoke:
 psalme pojoče in palme v rokàh se odpravljajo
 pod slavoloke,
 ki za triumfe omamljenih duš jih postavljajo
 zarje jutranje... *Kje je naxo merilo?*

Cvetko Golar / Pastirica Urška

Vsa zasopla in zardela je priletela pastirica Urška iz vasi. Za-
 vezovala si je z obema rokama majhno, rdečo ruto okoli
 glave, ki ji jo je na poti odvezal veter, in se je zmeraj obra-
 čala nazaj proti hišam v strahu, da ne bi tekel hlapec za njo.
 Vsled naglice je gorelo njeno drobno lice v mrzli sapi, in srce ji je
 tako močno tolklo v prsih kakor včasi na paši, ko je morala dirjati
 za tisto marogasto ovco. Ogrnjeno je imela staro in dolgo kocko,
 katero ji je dala kmetica Jurjevka, namesto da bi ji novo kupila.
 Njeno krilo je bilo tanko in obnošeno, da so se na njem poznale
 ostre oblike njenega ubogega telesa. Obuta je bila v rjave, raz-
 pokane čevlje, prevelike za njene noge, ki jih je pred njo nosila